

Z cizích revuí.

REVUE MILITAIRE FRANCAISE, čís. 136—138, říjen-prosinec 1932.

Gen. L. Loizeau: *La manoeuvre d'aile*. Křídelní manévry.

Autor se nejdříve dovolává věhlasu gen. Foche, který řadí křídelní manévry, a to jednostranný i oboustranný, mezi nejučinnější formu strategie. Nejdříve však probírá autor příklady z historie a teprve potom přistupuje k vlastnímu řešení křídelního manévru.

Canný: bitva 216 let před Kristem. Hanibal s početně mnohem slabšími silami již před bitvou byl rozhodnut hledati vítězství na křídlech, a proto na obě křídla pěchotní sestavy dal své nejlepší bojovníky a vždy polovinu svého jezdeckva. Šírku sledu bitevního přizpůsobil šířce bitevního sledu Římanů. Varro pak neměl žádné ideje, chtěl jen útočit před sebe a tak porazit Kartagiňany uplatněním přesily. Proto snad udělal sled pěchoty tak silným, ale nepřilíš širokým. Na křídlech měl pak též po polovině svého jezdeckva. Římané zahájili útok a měli úspěch ve středu, prolomili sestavu kartaginské pěchoty, ale jejich křídla byla poražena a jezdeckvo rozprášeno. Část kartaginského jezdeckva pronásledovala jezdeckvo římské, křídelní pěchota pak společně se zbytkem jezdeckva se vrhla na oba boky římské sestavy, která vniknutím do průlomu byla ještě užší a vlastně na polovinu obklíčena. Tak bylo vojsko římské obklíčeno se všech stran a úplně potřeno, třeba v pěchotě bylo o 50.000 mužů silnější.

Leuthen: 5. prosince 1757, bitva mezi rakouskou armádou prince Lotrinského a pruskou armádou krále Bedřicha II. Rakouská armáda v síle 80.000 mužů, pruská v síle 40.000 mužů. Bitva Bedřicha II. záležela v křídelním útoku, a to když nebylo možno křídla nepřítele dosáhnouti pohybem před bitevním šikováním, nerozpakoval se Bedřich celou svou sestavu otočiti na jeden bok, obejiti před nepřítelem celou jeho sestavu a pak zahájiti útok na nepřátelské křídlo, které též již obráceno

čelem k němu přece nemělo svou původní odolnost, event. potřebné šancování pro obranu. Podobné vyhledávání křídla mohlo být jen v taktice lineární, jež se vyznačovala pečlivým šikováním sestavy a kožeností ve vykonávání pohybů. Přece však tato taktika neměla vždy úspěch — tak na př. v bitvě u Kolína.

U Bedřicha lze pozorovat již několik zásad pro křídelní manévry, a to: předem pojatý pohyb proti nepřátelskému křídlu; vyznačení úsilí v tomto směru; rychlé provedení všech těchto pohybů, a to dříve, než by jim mohl nepřítel sám čelit; překvapení, nejméně uchování prozrazení tajemství tak dlouho, než se prozradí samo pohybem armády; zajištění pohybu předvojem, který pak zabezpečoval pohyb vlastních vojsk a bránil pohybu nepřítele; konečně lze u Bedřicha pozorovat jisté členění do hloubky, totiž, že zasazoval svá vojska po sledech, při čemž hleděl manévrovat s jezdecktvem. Ovšem vzhledem na menší počet vojska nikdy se Bedřich nepokoušel upoutat čeli nepřítele a jeho zálohy.

Napoleonův křídelní manévr. Napoleonův vlastní výklad je: co nejrychleji snažím se soustřediti svá vojska, potom rychlostí blesku napadnu některé z jeho křídel a rozbiji je, při čemž napadnu ještě jiné místo nepřátelské sestavy využívaje počátečního nepořádku a zmatku. Útočím vždy všemi silami.“ Proto sledujeme-li podrobněji válečné tažení Napoleona, již v jeho pochodech lze spatřit zárodek budoucího manévru. Jeho snahou je přivésti vojska pod ochranou přirozených překážek do boku nebo do týlu nepřítele a donutit ho k svedení bitvy za nevyhodných okolností. Bitvy u Marenga, Ulmu a Jeny. Rychlost provedení a utajení plánu manévru. „Křídelní manévr se vyznačuje rychlostí, zde nutno počítati na hodiny. Pochody — toť válka, schopnost k pohybu; vítězství náleží jen manévrujícím armádám.“ K zajištění překvapení bylo třeba: zprávy, hlavně o nepřítelově úmyslu; zajištění; učeněná sestava, jež umožňovala kombinovati manévry časově i prostorově, hlavně sloučiti křídelní manévr s útokem čelním. Konečně úspora sil: „býti nejsilnějším na daném místě a v žádaném čase“. Těmito zásadami, které po většině Napoleon sám vyslovil, řídil se při vedení operací a přesným jejich prováděním dosáhl vítězství.

Křídelní manévr Moltkův. Jeho these byla: vyhledati hlavní armádu protivníka, útočit na ni tam, kde se s ní střetl, postupovat soustředěně k nepříteli co nejdále možná a potom svésti bitvu. Moltke hleděl provésti soustředění a pohyb svých vojsk tak, aby vedl část svých sil na nepřátelské křídlo, s možností obchvatnou nebo překřídlením. Podle toho též předvídal svůj nástupní plán proti Francii v l. 1868—69. Strategický manévr křídelní provedl Moltke proti silám Francie r. 1870. Taktický manévr křídelního útoku vidíme v bitvě u Sadové 1866, kde jeho výhodné postavení dalo mu možnost teprve při vedení bitvy samé napadnouti odkryté nepřátelské křídlo, aniž jeho počáteční nástupní pochody k tomu směřovaly. — V bitvách pak pečlivě snažil se Moltke provésti dokonalou souhru mezi útokem čelním a útokem křídelním, a to jak prostorově, tak, hlavně, časově. Proto i v křídelním manévru Moltkově lze spatřovat tyto základní pojmy: nástup a pochody vedou části sil mimo nepřátelské křídlo se snahou obchvatnou; k bitvě soustředit co nejvíce prostředků; rychlost v provedení a překvapiti protivníka; zajištění (zprávy a kryt); učeněnou sestavu do šířky.

Plk. Baills: Giberne de sapeur. Z činnosti ženijního vojska. Jde o popis činnosti ženijního vojska během světové války, hlavně v oboru úpravy komunikací, v ničení, v motorisaci a v opevnování. Autor začíná výklad ničením železnic během útupu z Belgie a severní Francie. Ničení nebylo provedeno dokonale, proto Němci mohli velmi snadno opravit potřebné dráhy. S největší intenzitou pracovali na západním křídle, ale přece jejich ženijní vojsko nebylo s to udržeti tempo výkonnosti s rychlostí postupu. Tak během bitvy na Marně 1914 železniční síť byla opravena v Belgii skoro po francouzské hranice a jen na nejzápadnějším

křídle, bylo ještě využíváno trati i na území francouzském z Mons do Roye, tedy od 1. něm. armády ještě vzdálené na 120 km. To vytvořilo nepříjemnou situaci při zásobování a odsunech německých armád. Naopak při pronásledování Němců po bitvě na Marne 1914 jsou uváděny příklady špatného využití ženižního vojska, hlavně pokud jde o mostové soupravy, jež přicházely pozdě na místa potřeby.

Dále jsou studovány práce ženižního vojska během operací 9. německé armády v říjnu 1914 do ruského Polska, jakož i destrukční činnost u ruské armády.

Jsou uvedeny instrukce německého vrchního velení pro opravu zničených komunikací během ofensivy 1918. Pak činnost franc. ženižního vojska v bitvě na Chemin des Dames 27. května 1918.

Poté je studie mobilisace, krytu a soustředění armád, jak tomu bylo r. 1914, s pohledem do budoucnosti při použití všech moderních dopravních prostředků. Konečně studie komunikací v budoucí válce.

Gen. Brossé: *Le but des opérations de guerre*. Účel a cíl válečných operací. Strategie německá v letech 1915—17. Ráz těchto operací. Německé ofensivy r. 1918. Dohodové ofensivy v červenci až listopadu r. 1918. — Význam terénu, cíle zeměpisné, cíle mající vliv na mravní hodnoty a poučení z předchozích operací.

Mjr. Dupuy: *La lutte pour l'Hartmannswillerkopf*. Boj o horu Hartmannswillerkopf ve Vogésách.

Pplk. Guigues: *Le gouvernement de la défense nationale*. Vláda národní obrany v r. 1870—71.

Gen. de Fonclare: *L maréchal de Monluc*. 1554—55.

Gen. Lugand: *Organisace zázemí při všeobecné mobilisaci*. Studie o minulé válce.

Gen. Camon: *Způsob vedení bitvy prince de Condé*. Období třicetileté války.

Mjr. Delbe: *Důstojnické knihovny*. Podrobná studie o knihovnách francouzských důstojníků před válkou a jejich doplnění po světové válce. Uvedeny knihovny posádek ve Francii i v koloniích.

Gen. Meynier: *Svatá válka Senoussya*.

Plk. gšt. Fr. Vejmelka.

BULLETIN BELGE — březen 1933.

Un coup de main sur la tranchée d'Andrinople et l'ouvrage 33 le 28. octobre 1917 (kpt. Wustefeld).

Přepad provedený v noci 28. října 1917 jednotkou 24. belgického pěšího pluku, v níž autor článku měl jednu z hlavních úloh.

Défensive de retraite et action rétrogradante (plk. gšt. van Ergoo).

Poslední část studie o ústupovém boji. Jsou v ní vyloženy zásady belgického pojetí ústupu, nazvaném „defensive de retraite“ (snad „ústupová obrana“) a zásady německého způsobu ústupového boje, nazvaného „Hinhaltendes Gefecht“.

Pokládám za vhodné se o nich zmíniti širě:

A. Belgický způsob „Défensive de retraite“.

Poněvadž v názvu jsou dvě slova: obrana a ústup, která neradi klademe vedle sebe, zdůrazňuje autor, že mají význam jen pro velení. Pro přímé vykonavatele neznamenají nic jiného než brániti se; a bráníme se vždy houževnatě.

Účelem ústupové obrany není ani zastavit, nýbrž zpomaliti postup nepřítele, ani zničit, nýbrž oslabiti jeho síly jak morálně, tak materiálně.

Zřejmě, že tato forma války nemůže vést k rozhodnutí. Je ovšem přirozené, že nutno doufat v možnost v příhodném okamžiku přejiti do obrany.

Tohoto způsobu boje můžeme použití nejen na počátku války, nýbrž také i během válečných operací.

Způsob použití:

Je nutno způsobiti nepříteli ztrátu času:

a) obsazením postupných ústupových postavení, možno-li předem obhlédnutých a organisovaných. Útočník bude nucen projíti zdoluhavou fází přípravy k útoku na tato postavení. Tím získá obránce potřebný čas a může ustoupit na další postavení. Je samozřejmou výhodou, můžeme-li využít přirozené překážky při volbě těchto postavení — získáme více času a ušetříme síl;

b) soustavným a důkladným ničením; proto úkol ženijního vojska v tomto způsobu boje je veliký.

Učlenění armád.

Bude to systém dvou sledů. Tímto způsobem může velitel operujících armád oddáliti případné rozhodnutí, nepřijmouti rozhodnou bitvu na prvním postavení.

Příprava a vedení obrany

je taková jako za obrany a hlavně pro vykonavatele.

Šířka a fronty divise

je arci větší než za obrany, což odpovídá účelu. Není žádoucí, aby šířka praporů přesahovala 1200 m, aby výkon velení byl možný. Tím se počet obsazených postupných postavení u divise omezí na dvě, ba někde možno se spokojiti s jednou, neb určitá místa můžeme neobsaditi, nýbrž je jen postřelovati. To vše bude záviseti na studiu možností nepřitele a terénu. Autor poukazuje na studii plk. Touchona o pěchotě v obraně na širokých frontách a uzavírá, že obrana širokých front je umožněna intensivním využitím všech vlastností samočinných zbraní pěchoty, že je třeba podřízených velitelů vysoké morálky a vojáků rozhodnutých brániti se. Je-li nutno získati mnoho času, je lépe míti několik palebných clon za sebou; je tedy lépe počítati s jejich množstvím než s počty obránců jednotlivých linií.

Učlenění a úkol dělostřelectva.

Dělostřelectvo je učleněno do hloubky — gros mimo dosah hlavní masy nepřátelského dělostřelectva. Na jedné straně jsme slabší než nepřítel, na druhé straně nechceme se brániti do vyčerpání. Je tedy starost o podporu praporů menší než za obrany. Ústup děl musí býti pečlivě připraven.

Úkol těžkých kulometů.

Daleké palby — proto blízko prvního sledu větší část kulometů než za obrany. To je také důvod, proč se volba postavení opírá o vyvýšené body.

Možnost boje zblízka na jednom postavení.

Jak se ustoupí v takové situaci? Zkušenosti z války dokazují, že nutno prodloužiti odpor až do noci, kdy odpoutání je nejsnazší. Za dne je to operace těžká, přinášející ztráty a možnost úplného rozkladu jednotky. Ojedinelá úspěšná odpoutání za dne byla většinou umožněna jen velmi členitým terénem, metodickým uspořádáním ústupu a dobře vycvičenými vojsky. (Viz též článek plk. gšt. Biruly „Ústup ve dne“ ve VR., roč. XIV, čís. 3.)

Provedení ústupu.

Je těžké, i když je metodicky připraveno; přináší nevyhnutelně morální depresi. Vyžaduje dobrých velitelů, kteří musí vynaložiti všechnu svou energii. Úspěch závisí především na přípravě. Musí býti naznačeny směry ústupu jednotek, průchody následujícího sledu, ochrana atd. Všechny pohyby se mají dít tak, aby co nejrychleji byly posice opuštěny, při čemž nutno využiti co nejvíce terénu.

Úkol jezdeckva.

Kryje boky, které budou vždy vydány útokům útočníka. Průzkumem zjistí směr bočního útoku, bojem zdržuje jeho postup. Z toho důvodu obsazuje také dvě postavení najednou.

Význam „défensive de retraite“.

Výsledky této formy boje mohou být velké, když jej dobře připravíme, aby byl zajištěn co největší účinek zbraní, a když odpoutání provádíme za noci, vždy, když je to možné. To dokazují četné příklady z historie.

B. Německá doktrína o provedení boje na zdrženou
(Hinhaltendes Gefecht).

Zásady pro vedení boje velitelstvím.

Vše má být organizováno a připraveno předem, přes to, že se uznává, že provedení může být často odlišné.

Výběr postavení, využití terénu, překážek, hlavně pro tanky, musí zajímat velitele především. Opora křídel postupných postavení, vyhledávání zpráv, spojení má velký význam. Je třeba vymanit se z područí nepřítele, a to nejen pasivními prostředky, jako je zastírání, nýbrž i ofensivními akcemi, prováděnými jen na určitých místech a s překvapením, jinak možno očekávat upoutání a ztráty. Musí při tom být využito vhodných příležitostí. Nejlepší je útok na osamělou nekrytou jednotku.

Šířky fronty jsou velké — bylo by chyba, kdyby se hledala jen souvislost fronty; avšak tam, kde jsou mezery, nutno mít za nimi učeněny nějaké jednotky.

Obsazení dominujících bodů, využití dostřelu zbraní.

To je zásada pro vyhledávání postavení. Tam, kde možno očekávat zásah obrněných zbraní útočnicka, třeba připravit soustředění paleb, organizaci místní obrany, zálohy. Tyto zálohy mají být hodně pohyblivé — jen když je dosti sil, část jich je předvídána a priori pro obsazení určitých bodů postavení.

Zásady pro vykonavatele.

Pro ně je období odporu a období ústupu. Odpor musí být houževnatý — ústup rychlý, předem připravený. Nesmí být ponechána nepříteli možnost rozpoznání úmyslu obránce. Je nutno zpomalit jeho průzkum i postup již z daleka; proto je výhodno použití velmi čilých lehkých prvků. Překvapení nutno čelit přípravou soustředění paleb.

Účelem má být nejméně zastavit nepříteleské předvoje a donutit jej rozvinout hlavní síly dělostřelectva. Při výběru postavení podmínky dobrého pozorování pro dělostřelectvo a výstřelu pro těžké kulometry mají předcházeti podmínky snadného ústupu. Uvnitř postavení má být boj veden v celé hloubce tak, že se ustupující části stáhnou nejprve pod palbou zadnějších jednotek, aby se znovu mohly postavit na odpor. Je nutno zajistit stálou podporu těžkých zbraní a dělostřelectva zprávami o situaci.

Jednotlivá postavení mají být tak daleko od sebe, aby dělostřelectvo útočnickovo bylo nuceno se přemístiti; mimo to je to terén, který svou konfigurací udává hloubku.

Ústup za noci i za dne je těžký. Místní zálohy a dělostřelectvo se snaží nejprve zastavit nepřítele a pak teprve se umístit na následujícím postavení. Tím se neopustí ani kus terénu bez boje a mimo to útočnick je odveden od předpokladu soustavného obsazování postupných postavení; brání útočnickovým hlídkám dosíci a prozkoumat hlavní postavení obránce. To nutí nasadit nové síly a ty přijdou hned do daleké palby těžkých kulometů obránce — neboli útočnick musí stále postupovat metodicky — čímž je účelu, t. j. zpomalení, dosaženo.

Nejchoulostivější je okamžik, kdy se má dát rozkaz k ústupu. Je-li postavení za přirozenou překážkou, je možno přijmouti boj a dát rozkaz k ústupu, až tlak je opravdu silný; totéž platí, když snadný ústup je umožněn terénem. Jinak rozkaz k ústupu má být dán před započítím nepřátelského útoku — aneb vydržeti až do noci. Avšak i tato centralisace není vždy možná, a proto je předvídáno decentralisovat vedení, zvláště není-li možno předem stanovit okamžik ústupu.

Ústup jedné části fronty neznamená ústup celé fronty; proto nutno dbáti na zajištění křídel hloubkou sestavy. Částečným vnikem do postavení obráncova vydává se útočník nebezpečí bočných paléb a protiútoků — bude nucen útočit na boky, čímž zase ztrácí čas. Tedy každou houževnatostí, byť i časově a prostorově omezenou, kterou vyvine obránce, získává se čas, a to je účel tohoto boje. Proto Němci při provádění boje na zdrženou zamítají každou pasivní a ztrnulou formu obranného boje. To ovšem vyžaduje rozhodných vůdců a dobře vycvičených vojáků.

Pro použití každé zbraně jsou vydány zvláštní směrnice.

Pěchota.

Používá hlavně palby těžkých kulometů a lehkých minometů již na velké vzdálenosti. Těžké kulometry jsou zpravidla v prvním sledu; jsou chráněny vpředu i vzadu pěšimi prvky, vpředu hlídkami, jež jsou vysílány do předpolí, vzadu s lehkými kulometry, aby umožnily odpoutání těžkých kulometů a minometů. V prvním sledu jsou též zbraně proti tankům. Sestava je učleněna do hloubky tak, aby zadní části umožnily ústup předních, které se zase umisťují dále vzadu. Je to obrácený postup kupředu.

Dělostřelectvo.

Výběr palebného postavení má odpovídati těmto podmínkám:

umožniti nejprve palbu co nejdále před postavení,

pak spolu působiti k ochraně pěchoty palbou do prostoru, kde se útočník rozvinuje.

Mimo to je připravena palba na obrněná vozidla, i když vniknou do obráncovy sestavy. Ústup musí býti předem připraven. Protibaterijní činnost ustupuje do pozadí — postřelují se jen baterie, které jsou velmi nepříjemné a jejichž postavení je známé. Hlavní úkol je zdržeti pěchotu útočnickovu, zastíratí a chrániti ústup vlastní jednotky.

Jezdectvo.

Může zahájit boj s překvapením a rychle zmizeti, může bojovati buď včleněno jako pěchota nebo proti křídlu i týlu nepřítel, anebo před vlastní pěchotou jako první zdržovací prvek. Konečně ho může býti využito jako pohyblivé zálohy.

Zenijní vojsko.

Má důležitou úlohu. Poněvadž je ho málo a vzhledem na krátký čas, který možno věnovati přípravám ničení, a na velkou šířku fronty nutno vybíratí takový způsob ničení, který nejvíce zdrží nepřítel.

Spojení.

Velmi důležité pro včasné dodávání rozkazů pro ústup, pro zladění operací atd. a při tom prostředků vzhledem na širokou frontu a stálý pohyb je málo. Doporučuje se telefon jako spojení mezi zbraněmi a pro řízení palby. Mezi velitelstvím nutno používatí hlavně radiotelegrafie, štafet atd. Při ústupu, kdy není možno počítati se svinutím linek, nutno pomýšletí na zničení vedení, aby ho nemohl použítí nepřítel.

Un régiment d'infanterie a l'attaque d'avant-postes (mjr. gšt. Sottiaux).

Navazuje na článek pplk. gšt. Bouhy z lednového čísla a řeší problém útoku pěšího pluku na krycí postavení s hlediska dělostřelectva, podporujícího tento útok.

Quelques détails de l'instruction dans une compagnie de fusiliers (škpt. Leseul).

Rady staršího kamaráda mladším, jak organisovati práci a výcvik mužstva i kádrů u pěší roty.

La bataille de Galicie en out 1914 (kpt. gšt. Nannan).

Pokračování líčení bitvy v Halici v srpnu 1914 podle generála Golovina.

La conférence générale de limitation et réduction des armements.

Článek informuje čtenáře o výsledku porad technické sekce odzbrojovací konference, hlavně co se týká úvah o chemické válce. Je zde zkoumána hlavně otázka, zda je vůbec možno zakázati (a zabrániti) přípravy na chemickou válku. Výsledek dlouhých diskusí vyzněl v ten smysl, že v praxi není vůbec možno zajistiti zákaz a účinnou kontrolu příprav plynové a bakteriologické války, poněvadž:

v státě s vyvinutým chemickým průmyslem není třeba již v míru konati zvláštní přípravy na výrobu chemických látek, kterých by se teprve za války používalo,

není třeba ani zvláštního výcviku armády v používání střel s chemickými látkami, poněvadž manipulace s nimi je tatáž jako se střelami obyčejnými (tríštivými).

Pak jsou uvedeny návrhy této sekce na způsob konstatování chemické války a na řešení otázky odvety, při čemž sekce přestala jen na technické stránce, totiž navrhla, aby vinníkovi byl ihned zamezen dovoz surovin, který potřebuje k provozování chemické války.

Toto tvrzení článku neskýtá nám žádné naděje, že v příští válce nebude používáno chemických látek, a vzbuzuje obavu, zda my tuto otázku nebereme na příliš lehkou váhu, zvláště když uvážíme, s jakým zájmem je sledována v jiných armádách.

Plk. gšt. J. Fetka.

RATNIK 1932, čís. 9—11.

Čís. 9.

Plk. Putniković: Opevňovací práce v úseku moravské divise u osady Grunišće v letech 1916—1918.

Autor z vlastní zkušenosti líčí následky nedostatečné péče o úpravu posice a to v úseku Moravské divise na soluňské frontě, ač ve všech částech postavení nebyl terén tak nevýhodný jako v prostoru Crkvišće. Teprve zkušenosti a ztráty přinutily odpovědné činitele k činnosti, jež byla provázena zdarem. Nedostatek odborně vyvíčených zákopnických jednotek byl však v tomto skalnatém terénu až do konce války pocíťován a autor v závěru konstatuje, že tyto trpké zkušenosti byly příčinou zvýšení počtu odborně cvičeného personálu po válce.

Plk. gšt. Lokar: Boje pod Velebitem r. 1809.

Podrobná studie o obraně dalmatských hranic, prováděné na straně rakouské pohraničními vojsky pod velením gen. Andrije Stojčevića proti sboru Marmontovu r. 1809. Dokončení studie v čísle 9. Zde autor demonstruje líčením boje na vrchu Kita nevýhody a důsledky kordonové obrany.

Dokončení přehledu událostí, pokud se vztahují k činnosti jezdecké divise za bojů o Šabac ve dnech 18.—21. srpna 1914. Pozoruhodný je závěr autorův, v němž konstatuje, že se před zahájením její bojové činnosti jezdecké divisi nedostávalo 280 šaví, 390 karabin, 80 revolverů, 400 stejnkrojů a asi 750 koní. „Jediné, co nescházelo této rytířské zbraní, byl duch.“ Jen tím si lze vysvětliti, že po bitvě na Ceru a Kolubaře eskadrony měly nejen doplněn počet koní, ale většinou nové, dobré koně, ukořistěné za pronásledování, jakož i úplný výstroj a zčásti i výzbroj.

Gen. rus. armády Borisov: Válečná rada či válečná součinnost.

Dokončení úvahy, v níž po konkrétních příkladech autor přistupuje k syntheti, opřené o četnou literaturu a v níž dedukuje i výměr obou pojmů: „Rada (konsultace) jako slovní vyjádření vyžaduje, aby myšlenka vyzněla kategoricky. Součinnost (kolaborace) je materiální činnost, jež dovoluje podle okolností náhle změnití původní řešení“.

Gen. S.: Stav našeho vojska po ústupu r. 1915.

Autor si obral za úkol zjistiti jako příspěvek k dějinám srbského vojska přesné počty vojska, stav výzbroje a munice jednotlivých zbraní po ústupu v lednu 1916. Viz dokončení v čísle 10 až 12.

Čís. 10.

Gen. Cukavac: *Náš důstojnický dorost a vyšší škola vojenské akademie.*

Vyšší škola vojenské akademie se rovná naší válečné škole. Autor konstatuje, že u důstojnického dorostu jihoslovanského po válce značně poklesl zájem o vyšší odborné vzdělání a snaží se nalézt příčiny tohoto povážlivého zjevu. Zjišťuje je delším rozbořem a nalézá je v nedostatečné informovanosti, v služebních a materiálních poměrech důstojníků. Přes to tvrdí v závěru, že záleží hlavně na individuálních schopnostech, na kvalitách mravních a duševních. Mimo to podává ověřený fakt, že se kandidáti vyšší školy vojenské akademie rekrutují jen z některých vojskových těles a vybízí k nápravě starší důstojníky, aby své mladší druhy vedli k snaze o rozhojnění odborných znalostí, neboť tím získává nejen jedince, ale i celek.

St: *Zásobování v našich bojích za osvobození od Korfu do demobilisace vojska.*

Pokračování studie o organizaci zásobování v jihoslovanské armádě v tomto čísle „Ratníka“ od reorganizace až po průlom soluňské fronty. Proti svým dřívějším vývodům konstatuje autor značný pokrok v tomto důležitém odvětví služeb, avšak nezapomíná loyálně přiznat část zásluhy Spojencům za dokonalé vybavení a organizaci týlu. Druhý vlivný činitel byla stabilisace fronty. Když pak došlo na podzim r. 1918 k průlomu soluňské fronty, byla organizace zásobování do té míry připravena, že, ježto též operace probíhaly podle plánu a bylo možno využití nepřátelských skladů jako „místních zdrojů“, neselhala zásobování vůbec.

Dokončení studie v čísle 11, v níž autor líčí zásobování za pronásledování a zásobovací obtíže od uzavření příměří do demobilisace vojska; v závěru podává přehled ztrát na životech a škod materiálních a analyzuje příčiny srbských vítězství v letech 1912—1918. Tento rozbor se týká mravních hodnot národa, svorné jednomyslnosti všeho lidu, organizace a použití branné moci a konečně i důslednosti zahraniční politiky.

Pplk. Popović: *Útok pěchoty v horském terénu.*

Překlad části práce mjr. gšt. francouzské armády Betouara.

Pplk. gšt. Vauchnik: *Krise předvoje.*

První část úvahy spíše vyčerpává otázku „Krise dnešních názorů o úkolech předvoje“, neboť autor srovnává v ní ustanovení Polního řádu jihoslovanského, francouzského a německého o složení a síle předvoje, o jeho úkolech a vzdálenostech od valného voje. V této první části své studie autor dochází k těmto závěrům, jež odůvodněně hledá ve všech armádách, jejichž předpisy studoval:

1. zvětšiti vzdálenosti mezi předvojem a valným vojem;
2. dočasně zařaditi dělostřelectvo a kulometry v čelo valného voje;
3. rozděliti jednotky na několik pochodových proudů po různých osách;
4. systematicky postupovati po přískocích;
5. vysunouti zvláštní průzkumné oddíly před předvoj.

V druhé, poslední části své úvahy, uveřejněné v čísle 11, navrhuje autor složení a sestavu předvoje odlišně od dosavadních ustanovení jihoslovanského Polního řádu. Rekapituluje názory, obsažené v revuální literatuře francouzské a německé a žádá shodně s autory francouzských předpisů rozčlenění značně zesíleného předvoje na dvě části, jež nazývá „předním“ nebo „vysunutým“ předvojem a „hlavním“ předvojem, při čemž se „přední“ předvoj dělí na sled průzkumný (decouvert, Aufklärungsstaffel) a sled zajišťovací (echelon de sûreté, Überwachungsstaffel) a „hlavní“ předvoj tvoří přímou podporu pro boj (protection rapprochée, Kampfstaffel). Svůj návrh doprovází přehledem o složení a síle jednotek, zařazených v předvoji divise, smíšeného oddílu, pěšího pluku, praporu, roty a o jejich vzájemných vzdálenostech.

Pplk. Šarnbek: Jak se válčilo na italské frontě za světové války.

Každé válčiště má své osobité zvláštnosti a jejich podrobná znalost v mírovém výcviku může značně prospěti. Italské válčiště autor dělí na tři odlišné úseky: sočský, alpský a piavský, jejichž podrobnou charakteristiku podává. V čísle 11 dokončuje tuto úvahu a posuzuje přednosti a nedostatky italského válčiště se stanoviska útoku a obrany.

Ž. Š.: Organizace čety v německém pěším vojsku.

Krátké srovnání dřívější a nové organizace německé pěší čety a z ní vyplývajících důsledků pro její palebnou a údernou sílu.

Číslo 11.

Div. gen. Živko Stanislavjevič: Několik základních poznámek k metodice pěšího výcviku.

Podle autorova výkladu výcvik se děje ukázkami, napodobením ukázek, opravou chyb a sdruženými cviky a cvičeními. Účelem cviků a cvičení jest aplikovati v jiných situacích neb oborech výcviku známé cviky neb prvky cvičení za okolností co nejpodobnějších válečným poměrům.

Mjr. Dr. Radulović: Přeměny válečných metod pro nová nebezpečí budoucí války a obrana proti nim.

První část studie, doložená bohatou cizí literaturou o metodách moderního válečnictví, v němž letectvo svými kombinovanými akcemi bude mít hlavní úlohu. Druhou část, v níž autor shrnuje výsledky protiletadlové obrany v jednotlivých státech, viz v čísle 12.

Gen. Ďorděvič: Československý vojenský zeměpisný ústav a jeho práce.

Ačkoliv, jak autor konstatuje, počet personálu čs. vojenského zeměpisného ústavu je skoro o polovinu menší nežli téhož ústavu jihoslovanského, přece vykazuje velmi značnou činnost (autor detailně uvádí rozsah prací podle ročenek za rok 1929 a 1930) a zaujímá tak významné místo mezi podobnými instituty.

Kpt. gšt. Mihajlovič: Naše vojenská řeč.

Vřelá obrana čistoty jazyka, již autor vyžaduje i pro vojenskou mluvu, vyznívajíc v konkrétní návrh, aby byla v ministerstvu vojska a námořnictva nebo v hlavním štábu zřízena stálá komise, která by po jazykové stránce upravovala všechny předpisy a písemnosti trvalé hodnoty, a aby bylo přikročeno k vydání sbírky vojenského názvosloví s potřebnými vysvětlivkami.

Škpt. J. M. Smazal.

UPOZORNĚNÍ.

K dotazům našich čtenářů Cvičebních listů, ročník 1933, upozorňujeme na tyto tiskové chyby:

1. Číslo 7. buď správně číslováno jako dvojičíslo 7—8;
2. Na oleáté čís. 12. čti místo pplk. Horák správně pplk. Novotný.